

MASRYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Filosofická fakulta
Ústav hudební vědy

Japonská mentalita, Anime a Otaku
Populární kultura
(esej)

Barbora Skřečková (učo 423768)
Torie interaktivních médií & Sdružená uměnovědná studia - podzim 2015

POPULÁRNÍ KULTURA - heslo

Heslo, které už ve svém názvu nese slovo populární, není nic jiného, než označení zábavy pro masu lidí. Od lidové kultury se liší tím, že se neorientuje na kraj a tradice, ale hlavně na každodenní používání. A od masové kultury se zase liší tím, že pořád zachovává určitou estetickou hodnotu. Pokud bychom toto heslo chtěli rozebrat dopodrobna, museli bychom rozebrat každou jeho část. Populární kultura totiž nespadá jen do umění, jako takového, ale i do každodenních předmětů, aktivit, či reklam. Pro tento směr je důležité, aby byl oblíbený u široké veřejnosti. Kulturní průmysl staví diváka na post producenta, který hýbe celým směrem, nebo mu aspoň dává tu iluzi. Pořád je tento směr vytvořen za účelem zisku a využívá lidskou mentalitu ke svému prospěchu. V dnešní době už samotný princip populární kultury prodává samasebe.

JAPONSKÁ MENTALITA, ANIME a OTAKU

Japonská mentalita

Pokud bychom se podívali na japonskou kulturu, neřekne nám nic, dokud nepochopíme celou mentalitu Japonska. Je to totiž zvláštní národ, který se vykytuje na rozcestí svých tradic a vlivů z okolí. Už samotná jejich historie je velice schizofrenní. Měli sice nejstarší keramiku, ale rýži a kov k nim přivezli až Korejci. Takhle to bylo pořád. V Japonsku se mísilo cizí s vlastním po téměř celou jejich historii, ovšem pořád byli lidé izolovaní od vnějšího světa. Nebylo to jen celou izolační politikou, která tam vládla od 17. století až do druhé poloviny 19. století, ale i mentalitou obyvatelstva. Japonci byli semknutí ve velice úzkých kružích a rozšiřovali je jen díky sňatkům, nebo obchodům. Nevzdálili se ale víc, než o jednu vesnici, nebo rodinu. Pokud ale dojeli hosté z dalekých krajů, ať už to byli potulní herci, nebo misionáři, pohostili je tak, jak se patří, vyměnili si dojmy, rozloučili se a žili zase svým prostinkým životem. Tahle semknutost se v japoncích odráží ještě teď. Nejsou moc upřímní, ale zato jsou zdvořilí, někdy až vynuceně. Je to velice intorvertní národ a díky internetu se do sebe lidé v Japonsku uzavřeli ještě víc.

Dalším faktorem jejich mentality je samotné vnímání času a prostoru. Zatímco západní dějiny se dají chápat jako určitá přímka, jejich dějiny jsou cyklické soustavy, které na sebe navazují. Celkové vnímání budoucnosti je u nich diametrálně odlišné. Zatímco západní člověk bere budoucnost jako něco, co se stane, Japonec bere budoucnost jako něco, co už se stalo, akorát zasazeno do jiné přítomnosti, než tomu bylo minule.

Japonec nebere prostor jako celek, ale jako součást několika detailů, které v konečném důsledku vytvoří celek. Takto je postavená i celá japonská kultura a mentalita. Všechno je posládáno z několika malých dílků, dokud se neposkládá jeden velký celek. Tohle se odráží hlavně na vnímání kultury, jako takové. Zatímco v západním světě se snažíme kulturu dělit na „vysokou“ a „nízkou“, v Japonsku tato hranice neexistuje. Respektive nikdo neví, kam ji posunout, proto ji zbořili úplně. Hojně tento jev vidíme v japonských anime, kde vedle nádherné animace a velkolepého příběhu vidíme dětské pitvoření a pištění.

Anime

Kulturní průmysl v Japonsku se stal velmi bohatým. Ani ne tak díky popularitě přímo ve státě, ale popularitě v zahraničí. Milovníky anime bychom našli úplně všude. Někdy ve větší míře, někdy v menší. Důležité ale je, že na rozdíl od milovníků britských sitcomů, či venezuelských telenovel, fanoušci anime umí vyhledávat i málo populární anime. Je to hlavně díky tomu, že je snadno dostupné v několika překladech a hlavně díky tomu, že se divák stane závislý prakticky okamžitě. Není se čemu divit, když na vás čeká obrovské množství žánrů a subžánrů přesně podle vašich představ. Chcete se podívat na historické anime, kde vám ukážou techniky boje? Není problém. Chcete se podívat na absurdní anime z vesmíru, kde vás uvítají vlnadné válečnice? Není

problém. Chcete se odpoutat od nevkusu hraného porna? Není problém. Na každou zálibu, nebo úchylku, mají autoři anime odpověď.

Důležitým prvkem v anime je fakt, že Japonsko dává autorům prostor. Pokud se podíváme na americkou animovanou produkci, pořád se soustředí na fakt, že se na dané dílo bude dívat celá rodina. V Japonsku se autoři nemusí ohlížet na průzkumy trhu. Nemusejí své dílo přizpůsobit své cílové skupině a mohou svobodně tvořit. Potom vznikají díla, která svou animací a sentimentálností dokážou v divákovi vzbudit pocit, že se jedná o animovanou pohádku pro děti. Po pár minutách ale zjistíte, že tohle není vhodné ani pro vás, natož pak pro vaše děti.

Otaku

Pokud se podíváme na wikipedii, objevíme, že otaku je nadšený fanoušek pro cokoliv. A ano, tato definice je naprosto správná, ale ani náhodou neoznačuje komplexnost celé společnosti. Otaku totiž není jen člověk, co miluje Pokémony. Je to člověk, co Pokémony žije. Viděl všechny díly minimálně pětkrát, vlastní tři trička s jeho oblíbeným Pokémonem a jeho školní pomůcky jsou ozdobeny jen postavami z tohoto seriálu. Tohoto fanouška bychom mohli nejlépe připodobnit k poblázněným 12 letým holčičkám, které nežijí ničím jiným, než jejich idolem. Díky otaku lidem se organizují různé Animefesty, Otakucony, a další festivaly, kde se otaku mohou scházet a převlékat se do masek svých oblíbených hrdinů.

Otaku jsou provázanou komunitou, v reálném životě jsou to většinou introverti, ponoření do svého jediného zájmu. Většinou si najdou jednu věc, do které se ponoří až po uši, na úkor vzdělání či práce. A i když na ně lidé pohlížejí skrz prsty, jednu věc jim nemůžeme odeprít – zápal pro věc.

Závěr

O japonské populární kultuře by se toho dalo napsat hodně. Kde ale začít a kde skončit? To nikdo neví. Japonsko je svou kulturou natolik bohaté, že i poměrně novodobé směry získaly neuvěřitelnou popularitu jak ve vnitrozemí, tak i v zahraničí. Obohatilo celý svět a i přes obrovskou popularitu jeho kulturního průmyslu v zahraničí, si stále drží svou tvář.

ZDROJE

VOLEK, Jaroslav: Heslo: „Populární kultura“

http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/popularni_kultura.htm

ADORNO, Theodor. *Résumé o kulturním průmyslu*.

VESELÝ, Karel. *Made in Japan: eseje o současné japonské popkultuře*. 1. vyd. V Praze: Labyrint, 2014, 141 s. Labyrint fresh eye, 2. sv. ISBN 978-808-7260-630.

TARO, „Náboženství Japonska - troška historie“

<http://www.zenbu.cz/2011/09/nabozenstvi-japonska-troska-historie/>

TRUE OTAKU (2011), dokumentární film

<http://www.imdb.com/title/tt1950433/>